

Randi Dyblie Nilsen

E-post: Randi.Nilsen @svt.ntnu.no

Vår dato:
19.01.2015

Vår ref.:

Deres dato:

Deres ref.:

Høringsuttalelse fra Norsk senter for barneforskning på endringer i barnehageloven og tilhørende forskrifter

Vi har med interesse sett på Høringsnotat om endringer i barnehageloven (lov av 17.juni 2005) og har kommentert på de to førstnevnte endringene i notatet.

Ad. endring om å gi Fylkesmannen mulighet til å føre tilsyn med barnehager

I tråd med forslaget er det rimelig at kommunen beholder retten til å føre tilsyn med både kommunale og ikke-kommunale barnehager. I den forbindelse er det av betydning at kunnskap om lokale forhold kan ivaretas. Det synes også rimelig at barnehageloven endres slik at Fylkesmannen får myndighet til å føre direkte tilsyn med barnehager ut fra kommunenes mangesidige rolle, men likevel at dette begrenses til i særlige tilfeller. I høringsnotatet pekes det på at det kan være problematisk å definere 'særlige tilfeller' og at en ønsker innspill på hva dette kan være. Vi har imidlertid ingen konkrete forslag, men vil understreke at «særlige tilfeller» bør avgrenses godt, og at en bør avstå fra at Fylkesmannen blir en klagemur for forhold som bør kunne løses lokalt, eksempelvis at konflikter ikke får eskalere ved en 'trussel' om å melde dette til Fylkesmannen.

Ved en eventuell innføring av et uavhengig tilsynsorgan slik det foreslås vil det være av betydning at dette har god barnehagefaglig kompetanse. En bør imidlertid vurdere nødvendigheten av et slikt organ ut fra om dette øker en allerede presset byråkratisering i offentlig sektor. Videre at ressurser som allokeres til et eventuelt slikt organ ikke tapper allerede eksisterende ressurser og oppgaver tilknyttet barn og barnehager.

Ad. Presisering av barnehagenes arbeid med dokumentasjon og vurdering

I forskning ved Norsk senter for barneforskning har vi problematisert og analysert kartlegging og tidlig intervensjon. Senere tids barnehagepolitikk vektlegger bl.a. tidlig intervensjon og barnehagen som en del av utdanningssystemet og forberedelse til skolen. I kjølvannet av dette har det utviklet seg en utbredt praksis med kartlegging og vurdering av enkeltbarn ferdigheter og utvikling. Barnehagene anvender ofte standardiserte kartleggingsverktøy (som eksempelvis sikter mot språklige, sosiale, emosjonelle og atferdsmessige aspekter), for slik tidlig å oppdage barn med nedsatt funksjonsevne, barn med særlige behov etc. Slike verktøy (og alle vurderinger) inneholder, ofte implisitte, normer og verdier om hva barn ideelt sett skal være og kunne gjøre. Dette er imidlertid ikke uproblematisk og i

tråd med mangfoldet av foreldre eller kulturelle verdier som er rådende her til lands. Mange av verktøyene er utviklet av kommersielle aktører i andre kontekster. Dokumenter skapes om enkeltbarn på en annen måte enn tidligere i barnehagen, og kan bidra til konsekvenser for barn og foreldre der personvernet kan stå i fare.

Vi imøteser høringsdokumentets grundige gjennomgang av Personopplysningslovens definisjoner og hovedprinsipper, og vil understreke nødvendigheten av at personvernet til barn og foreldre sikres i barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering av enkeltbarn. Vi ser ikke bort fra at dette ikke alltid er tilfelle i praksis. Eksempelvis at foreldre ikke blir bedt om å gi tillatelse til at vurderinger av barn overføres fra barnehagen til skole, og/eller at foreldre har rett til ikke å gi sin tillatelse også til eksempelvis kartlegginger.

Om personvernet sikres bedre ved «å løfte forpliktelsene fra rammeplanen til barnehageloven» slik høringsforslaget ønsker er usikkert. Hvis dette av praksisfeltet oppfattes som en forsterket forventning eller krav om dokumentasjon og vurdering som beskrevet over er vi ikke av den oppfatning av at dette nødvendigvis er til barns beste.

Vi vil benytte anledningen til å advare mot kartlegging som et lovpålagt verktøy. Ytterligere økte tendenser til pålegg om kartlegging og dokumentasjon kan bidra til at en norm for hva som er et funksjonsdyktig og kompetent førskolebarn blir gjort smalere og endimensjonalt, noe som er uheldig generelt sett og med tanke på at idealer om mangfold skal ivaretas. Dessuten er det fare for ytterligere rapporteringspress av det pedagogiske personalets hverdag som stjeler tid fra samvær med barna.

Videre vil vi peke på at informasjon om resultater fra dokumentasjon av enkeltbarn fra barnehage til skolen kan få uheldige konsekvenser. At lærere møter barn med friske øyne *uten* en annenhånds karakteristikk, enten dette er i form av testresultater eller annet, kan like gjerne bidra til en tryggere overgang og positiv skolehverdag. På den annen side er det tilfeller der slik informasjon er nødvendig for å ivareta barn (for eksempel barn med kronisk sykdom eller alvorlig, sammensatte funksjonshemminger som inngår i samarbeid med flere offentlige instanser). Generelt og i slike tilfelle må altså foreldre stå fritt til å avgjøre hvilke opplysninger som skal gis videre i samarbeid med barnehagepersonalet. Her er det av betydning at barnehager, skoler og sektorens ansatte i kommunen er godt kjent med kravene i personvernloven og farer for overtredelse.

Randi Dyblie Nilsen
Professor

Vebjørng Tingstad
Professor/daglig leder